

Правилник о врстама, начину остваривања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 26/2013 од 20.3.2013.
године, а ступио је на снагу 28.3.2013.

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником утврђују се ближи услови о врстама, начину остваривања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа (у даљем тексту: установа).

Програми и други облици рада и услуга

Члан 2.

У оквиру предшколског програма могу да се остварују посебни и специјализовани програми и други облици рада и услуга (у даљем тексту: програми).

Годишњим планом рада установа утврђује време, место, начин и носиоце остваривања програма, у складу са законом којим се уређују основи образовања и васпитања.

Принципи и циљеви остваривања програма

Члан 3.

Остваривање програма врши се на начин да обезбеди:

1) схватање детета као особе и носиоца права са посебним интересовањима и искуствима, чија добробит зависи од односа са блиским особама и од настојања заједнице да обезбеди могућности за доступно и разнолико васпитање и образовање;

2) усаглашеност са основама програма предшколског васпитања и образовања и допринос унапређивању квалитета предшколског васпитања и образовања;

3) повећање доступности предшколског васпитања и образовања за сву децу, без дискриминације или сегрегације по било којем основу. Не сматрају се дискриминацијом програми који су усмерени ка постизању пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају;

4) партнерски однос са породицама, локалном самоуправом и широм друштвеном средином у складу са потребама предшколске деце и њихових родитеља, односно старатеља;

5) неговање игре као аутентичног начина изражавања и учења детета предшколског узраста;

6) уважавање, јачање и подржавање васпитно-образовне улоге породице;

7) уважавање различитости и посебности деце и њихових породица и поклањање посебне пажње развојним потенцијалима деце, као и културним и језичким специфичностима средине у којој дете расте;

8) квалитетно укључивање деце предшколског узраста у даље образовање и друштвену средину кроз интеракције са децом различитих узраста и са различитим особама;

9) концепцију отвореног система предшколског васпитања и образовања, актуелним истраживањима, савременим технологијама, облицима и начинима рада и континуираном унапређивању праксе предшколског васпитања и образовања.

Врсте посебних програма

Члан 4.

Посебни програми, као облик организовања предшколског васпитања и образовања деце, су целовити, комплексни васпитно-образовни програми, усмерени на целокупан развој детета и додатну подршку породици.

У оквиру посебних програма реализују се и услуге породици са децом предшколског узраста, и то:

1) програми подршке породици који представљају додатну подршку породици у остваривању родитељске улоге и повезивање породице и система васпитања и образовања путем различитих садржаја и активности, као и кроз посебне и специјализоване саветодавне облике рада;

2) програми за рад са децом у породици који представљају додатну подршку породици која има потребе за професионалним и стручним збрињавањем детета, а чија деца нису укључена у живот и рад установе;

3) програми за рад са децом у породици који представљају додатну помоћ породици чија су деца обухваћена васпитно-образовним радом у установи.

Врсте специјализованих програма

Члан 5.

Специјализовани програми су ужи васпитно-образовни програми, оријентисани на стимулисање целовитог развоја деце са акцентом на посебне склоности детета или програми који се односе на поједина подручја васпитно-образовног рада са децом, и то:

1) програми посебних области васпитно-образовног рада - програми који имају за циљ стимулисање целовитог развоја деце, пружање могућности за социјализацију и пружање подршке за развој посебних склоности и интересовања у складу са психофизичким могућностима деце;

2) програми неговања језика и културе националне мањине.

Други програми и облици рада и услуга

Члан 6.

Установа може, с циљем прилагођавања специфичним потребама деце и породице, да организује и друге програме, облике рада и услуга, у складу са статутом установе, предшколским програмом и развојним планом, уз сагласност оснивача, и то:

1) пригодне и повремене програме - програми који имају за циљ остваривање културних и рекреативних активности, односно одмора деце, пружање могућности за социјализацију, подстицање физичког раста и развоја, култивисање стваралачког изражавања (покретом, гласом, говором, цртежом и др.), развоја способности комуникације, осамостаљивање, богаћење непосредног искуства о природи;

2) програме у вишедневном трајању у установи.

Услови за остваривање програма

Члан 7.

Програми се остварују ако су испуњени следећи услови:

- 1) да простор и опрема одговарају функцији програма;
- 2) да програми организационо, безбедносно, здравствено, хигијенски не угрожавају и не ометају живот деце у установи;
- 3) да програми доприносе и подстичу интеграцију деце предшколског узраста у ширу заједницу;
- 4) да програми доприносе повећању обухвата деце предшколским васпитањем и образовањем;
- 5) да лица која реализују програме испуњавају прописане услове у погледу степена и врсте образовања сарадника у установи, као и услове дефинисане специфичностима конкретних програма.

Време остваривања програма

Члан 8.

Посебне и специјализоване програме карактерише сталност, односно остваривање током целе године са редовним терминима рада, најмање једном недељно, полудневно трајање, у складу са законом којим се уређује предшколско васпитање и образовање (у даљем тексту: Закон).

Програми који се изводе у простору установе, остварују се у оквиру радног времена и ван радног времена установе.

За децу која су укључена у васпитне групе целодневног, односно полудневног програма предшколске установе, програм се може остваривати у радно време, под условом да су програмом обухваћена сва деца и да у његовом финансирању не учествују родитељи.

Уколико програм финансирају родитељи, односно старатељи деце која су укључена у васпитне групе целодневног, односно полудневног програма установе, остваривање програма се организује ван времена предвиђеног за целодневни, односно полудневни боравак деце у установи.

За децу која нису укључена у васпитне групе, програми се остварују у оквиру и ван радног времена установе.

Место остваривања програма

Члан 9.

Програми се остварују, зависно од функције и специфичности програма, у просторијама установе, просторијама друге установе, друштва, удружења или организације, у местима за рекреацију и одмор или на другом месту, у складу са овим правилником и законом.

Величина, облик, уређење и опремање простора зависе од програма који се реализује.

Простор треба да обезбеди одговарајуће услове за активности предвиђене програмом, у складу са прописом којим се уређују ближи услови за почетак рада и обављање делатности установа за децу.

Корисници програма

Члан 10.

Програми су намењени деци предшколског узраста која су обухваћена и деци која нису обухваћена предшколским програмом, у складу са Законом, као и њиховим родитељима, односно старатељима и другим заинтересованим лицима, у складу са функцијом и специфичностима програма.

Члан 11.

Укључивање деце у програме које финансирају оснивач установе, донатори и друга заинтересована лица, спроводи се у складу са прописом којим се уређују ближи услови за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу.

Здравље и безбедност корисника програма и других лица

Члан 12.

Установа у којој се остварују програми дужна је да води бригу о безбедности и здрављу корисника програма и у том смислу:

- 1) спроводи мере које спречавају немарно коришћење или злоупотребу материјала или средстава обезбеђених за реализацију програма, а тичу се здравља и безбедности корисника;
- 2) успоставља процедуре поступања за хитне случајеве и упознаје са њима сва лица која се налазе у просторијама где се спроводи програм;
- 3) обезбеђује јасне информације о здрављу и безбедности корисника и врши обуку запослених, лица која остварују програме и других који се налазе у простору где се спроводи програм о поступању у појединим случајевима који се тичу здравља и безбедности корисника;
- 4) обезбеђује да спољашњи и унутрашњи простор, намештај, опрема и играчке буду безбедни за децу и адекватни својој намени.

Организатори програма

Члан 13.

Установа као организатор програма може те програме да остварује самостално или у сарадњи са другим правним, односно физичким лицем, а њихова међусобна права и обавезе уређују се уговором о сарадњи у складу са законом.

Организатор програма подноси захтев оснивачу за одобрење њихове реализације за радну годину, уколико испуњава услове прописане Законом и овим правилником.

Организатор програма се стара о његовом квалитету, у складу са стандардима услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања.

Лица која остварују програме

Члан 14.

Лица која остварују програме ангажује организатор програма, у складу са законом.

Лица из става 1. овог члана треба да испуњавају прописане услове у погледу врсте и степена образовања сарадника у предшколској установи.

Увођење програма

Члан 15.

Предлог о врсти и увођењу програма израђује се на основу процене потреба све деце и породица, а посебно деце која нису обухваћена предшколским васпитањем и образовањем и деце из осетљивих група.

Предлог о врсти и увођењу програма који се остварују у установи припремају стручни органи установе на основу сагледавања потреба деце, породице и организационих могућности установе.

Одлуку о избору и реализацији програма доноси орган управљања установе по прибављеном мишљењу савета родитеља.

Уколико установа организује програме у сарадњи са другом организацијом, односно физичким лицем, начин пријављивања за остваривање програма у установи обавља се јавним конкурсом, у складу са законом.

Приликом избора програма стручни органи установе треба да воде рачуна да предлог програма садржи:

- 1) теоријски основ програма укључујући претпоставке о схватању детета, учењу и природи васпитања и образовања које се пружа;
- 2) циљну групу програма;
- 3) циљеве, задатке, методе и садржаје васпитно-образовних активности програма;
- 4) начин организације остваривања програма, укључујући место, време остваривања, трајање, број деце која се уписују у групу, планирани број група конкретног програма;
- 5) квалификације и искуство реализатора;
- 6) материјале и опрему неопходну за реализацију;
- 7) цену програма која укључује детаљну структуру трошкова;
- 8) начин праћења и вредновања програма.

Доступност програма, пружање информација и заштита података

Члан 16.

Установа која добија јавна средства и реализује програме дужна је да информише потенцијалне кориснике о њиховој доступности. Организатор програма је у обавези да пружа оснивачу установе захтеване информације.

Прикупљање, држање, обрада и коришћење података од стране организатора, односно реализатора програма, у смислу овог правилника, врши се у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и законом којим се уређује заштита података о личности.

Праћење и вредновање програма

Члан 17.

Праћење и вредновање програма остварује се, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, правилником којим се уређује вредновање квалитета рада установа, утврђеним стандардима квалитета рада предшколских установа и утврђеним стандардима услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања.

Установа која организује програме примењује осмишљен систем њиховог праћења и вредновања.

Установа, као организатор, прати и вреднује програме које остварује у сарадњи са другом организацијом, правним односно физичким лицем.

Програми, као део предшколског програма установе, чине саставни део процеса самовредновања и спољашњег вредновања установе.

Извештај о праћењу, вредновању и ефектима програма доставља се корисницима, реализаторима и лицима која финансирају програм у писменој форми на крају реализације програма и чини саставни део извештаја установе за текућу годину.

Финансирање програма

Члан 18.

Програме, поред оснивача установе, финансирају родитељи, донатори и друга заинтересована лица, у складу са законом.

Оснивач, у сарадњи са установом, утврђује врсте и број програма који ће се у установи остваривати у току радне године начин њиховог финансирања и учешћа свих заинтересованих лица за остваривање тих програма, у складу са законом.

Члан 19.

Табеларни преглед који садржи листу програма, облика рада и услуга и услова остваривања програма одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Завршна одредба

Члан 20.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 110-00-5/2012-07

У Београду, 20. фебруара 2013. године

Министар,
проф др **Жарко Обрадовић**, с.р.

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРОГРАМА, ОБЛИКА РАДА И УСЛУГА И УСЛОВА ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Посебни програми:

Назив програма	Циљ	Трајање	Корисници (узраст, број деце и место остваривања програма)
Играоница	Подстицање и развијање игре код деце као основног облика изражавања, учења и начина дружења.	Најмање једном недељно у трајању од два и по до три сата.	Деца узраста од три године до поласка у школу. Број деце зависи од просторних услова - највише 24 деце по једној одраслој особи.
Игровница	Подстицање и развијање различите игровне и истраживачке активности као начина сазнавања и изражавања сопственог искуства деце и родитеља; развијање партнерства деце и родитеља.	Најмање два пута недељно у трајању од два до три сата.	Деца узраста од три године до поласка у школу и њихови родитељи. Број деце зависи од просторних услова - највише 24 деце. Могућност организовања и "беби групе" (највише до 12 деце) у трајању до два сата дневно и уз обавезно присуство једног одраслог пратиоца детета. Не формирају се сталне групе деце.
	Организовано васпитање и образовање деце у срединама у	Најмање два	Деца узраста од четири године до поласка у

Назив програма	Циљ	Трајање	Корисници
Путујући вазин програма	којима не постоји ни један организован облик или програм.	пуга недељно.	школу. Број деце - до 25 деце. Организује се у посебно прилагођеном аутобусу или већем комби возилу.
"Путујући" васпитач	Васпитање и образовање деце у срединама у којима не постоји ни један организован облик или програм или не постоји могућност организованог превоза деце до вртића; пружање стручне педагошке помоћи и помоћи родитељима и другим заинтересованим у васпитању и образовању деце. Основне смернице рада путујућег васпитача доноси и израђује предшколска установа у складу са специфичним условима и потребама деце и породице.	Два до три пута недељно у трајању од два до три сата дневно.	Деца узраста од четири године до поласка у школу и деца од пет и по до шест и по година која због болести нису у могућности дуже да похађају ни један од понуђених облика или програма. Број деце зависи од начина и места организовања програма (у одређеном простору за више деце или у породици).
Породичне јасле	Организовано васпитање и образовање деце у срединама у којима не постоје капацитети за пријем деце у предшколску установу и у циљу ублажавања последица социјално, културне и здравствене специфичности.	Повремено или редовно. Дневно трајање одређује се у зависности од исказаних потреба породица.	Деца од шест месеци до три године. Посебно се организује за децу која из здравствених или других разлога не могу да се укључе у редовне групе. Корисници могу да буду све породице са децом овог узраста на територији локалне самоуправе. Програм се остварује у стану васпитача, родитеља или других заинтересованих лица.
Породични вртић	Организовано васпитање и образовање деце у срединама у којима не постоје капацитети за пријем деце у предшколску установу и у циљу ублажавања последица социјално, културне и здравствене специфичности.	Повремено или редовно. Дневно трајање одређује се у зависности од исказаних потреба породица.	Деца од три године до пет и по година. Посебно се организује за децу која из здравствених или других разлога не могу да се укључе у редовне групе. Корисници могу да буду све породице са децом овог узраста на територији локалне самоуправе. Програм се остварује у стану васпитача, родитеља или других заинтересованих лица.
Школе родитељства	Пружање стручне помоћи и подршке породици у свим питањима везаним за васпитање, образовање и одрастање деце.	Најмање два пута недељно у трајању до три сата.	Сви заинтересовани родитељи деце на територији локалне самоуправе.

Специјализовани програми:

Назив	Циљ	Трајање	Корисници
Читаоница (Причаоница)	Увођење детета у свет књиге и стимулисање говорно-језичког развоја. Могући садржаји рада су: приказивање књига и разговор о књигама, причање, читање прича, сусрети са ствараоцима за децу (књижевници, песници, илустратори и др.), позајмљивање књига, примена различитих метода за стимулисање говорно језичког стваралаштва код деце и др.	Најмање једном недељно у трајању од један до два сата.	Деца узраста од три године до поласка у школу. Програм се остварује у библиотеци, читаоници или посебно опремљеном простору у предшколској установи.
Студио (Радионица) драмског изражавања	Развијање и подстицање стваралачког изражавања (покретом, гестом, гласом, цртежом и др.) Могући садржаји рада су: драмске игре и елементи драмског изражавања (импровизација, симулација, игре улога), елементи позоришта и позоришних техника (позориште лутака, израда и рад са сценском лутком,	Најмање једном недељно у трајању од један до	Деца узраста од четири године до поласка у школу.

	израда сценарија, сценографије, костима и др.)	два сата.	
Ликовни атеље (радионица, студио)	Стимулисање и развијање ликовног изражавања деце. Програм ликовног атељеа поред ликовне, садржи и елементе примењене уметности и вајарства (обликовање глином, пластелином и др.).	Најмање једном недељно у трајању од један до два сата.	Сва заинтересована деца предшколског узраста. Број деце - до 15 деце.
Програми физичке културе	Подстицање физичког раста и развоја деце и допринос здравственој заштити и превенцији; омогућавање разноврсних природних активности. Програми физичке културе негују игру као основни облик рада.	Једном до три пута недељно у трајању од један до два сата.	Сва заинтересована деца предшколског узраста. Број деце - до 15 деце.
Специјализовани курсеви	Развијање способности и вештина у различитим областима - "курсеви" вежбања и учења у области спорта, уметности и језика (страни језик, балет, пливање и др.).	Једном до три пута недељно у трајању од 30 до 40 минута.	Деца од четири године до поласка у школу. Број деце одређује се у зависности од врсте специјализованог курса.
Клубови и секције	Развијање способности и вештина у различитим областима, односно посебним подручјима рада. Програми се остварују као дечји клубови (на пример, дечји клуб технике, филма и цртаног филма) или као посебне секције (фолклорна, драмска, ликовна, музичка и др.).	Једном до два пута недељно, у трајању до два сата.	Деца од четири године до поласка у школу. Број деце одређује се у зависности од врсте програма.
Игротека	Позајмљивањем играчака омогућити доступност и коришћење различитих играчака сваком детету.	Најмање једном недељно у трајању од један до два сата.	Сва деца предшколског узраста учлањена у игротеку. Место: простор вртића, путујућег вртића, школе, библиотеке, дечји центри, галерије, музеја и др.).

Други програми и облици рада и услуга:

Пригодни програми	Програми се организују поводом празника, свечаности, значајних датума и манифестација - нпр. програми поводом "Дечје недеље", Нове године и др.	Трајање програма зависи од организације рада установе.	Деца предшколског узраста. Различита места и простори у зависности од програма.
Повремени програми	Програми се организују као излети, вишедневни боравак деце на летовању и зимовању.	Трајање програма зависи од организације рада установе, као и од заинтересованости родитеља.	Деца узраста од четири године до поласка у школу.
Програми у вишедневном трајању	Организовано васпитање, образовање и збрињавање деце у циљу ублажавања последица социјално, културне и здравствене специфичности.	24 сата дневно, највише пет радних дана недељно.	Деца од годину дана до поласка у школу.

Услуге породици са децом раног узраста:

Назив	Циљ	Трајање	Корисници
Саветовалиште за родитеље	Пружање стручне помоћи и подршке породици у свим питањима везаним за васпитање, образовање и одрастање деце.	Најмање два пута недељно у трајању до три сата.	Сви заинтересовани родитељи деце на територији локалне самоуправе.
Услуге	Обезбеђивање поуздане и стручне	У различитом трајању,	Организује се за све

збрињавања и васпитања деце у породици	услуге збрињавања и васпитања деце предшколског узраста у породици.	повремено или редовно, у зависности од потреба породице.	заинтересоване породице са децом предшколског узраста на територији локалне самоуправе.
---	---	--	---